

ת"פ 25035/12/20 - מדינת ישראל נגד ע' ר' מ'

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 25035-12-20 מדינת ישראל נ' מ'(עציר)

בפני בעניין:	כבוד השופטת דנה כהן-לקח המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד יעל איגרא (פמ"י)
נגד הנאשם		ע' ר' מ' ע"י ב"כ עו"ד דותן דניאלי

גזר דין

רקע

1. ביום 9.12.2021 הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או: החוק); וכן בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק. זאת במסגרת שני אישומים שיוחסו לנאשם מלכתחילה בכתב האישום שהוגש נגדו.

2. לפי ממצאי הכרעת הדין ביחס לאישום הראשון, ביום שישי 14.8.2020 בשעת צהריים התרחש אירוע בן שני שלבים בהפרש של דקות ספורות זה מזה:

בשלב הראשון (להלן גם: שלב העימות בכביש), המתלונן נסע ברכבו ביחד עם בת זוגו דאז ברחוב שטרן בירושלים. בשלב מסוים הנאשם צעד לתוך הכביש, והמתלונן כמעט פגע בו ברכבו. שני הצדדים נבהלו מהסיטואציה שנוצרה, והוחלפו ביניהם דברי כעס וקללות הדדיות. המתלונן החנה את רכבו בהמשך הרחוב, ובחר לחזור בהליכה מהירה לכיוונו של הנאשם. בהכרעת הדין נקבע כי אין לשלול אפשרות לפיה המתלונן צעק לעבר הנאשם בעודו צועד לקראתו, את המשפט: "אני אזיין אותך". עוד נקבע כי למתלונן היה יתרון של גובה ומשקל ביחס לנאשם. נקבע כי כל אלה יצרו סיטואציה מלחיצה עבור הנאשם, אף שגם הנאשם לא טמן ידו בצלחת ותרם להחרפת העימות בכך שצעק וקילל בעת שהמתלונן התקדם לעברו. בשלב זה התרחשה נגיחת כְּאִשִּׁים בין השניים, תוך שנקבע כי למתלונן היה חלק דומיננטי בנגיחה האמורה. הן המתלונן והן הנאשם דיממו מראשיהם כתוצאה מהנגיחה הנ"ל, כאשר המתלונן נותר לעמוד על רגליו בעוד הנאשם נפל ארצה. יודגש כי לנאשם לא יוחסה עבירה כלשהי בגין שלב העימות בכביש, וממילא הוא לא הורשע בגין אותו שלב שנמצא ברקע הדברים, ונועד להבהיר את ההתרחשות שקדמה למעשים המאוחרים יותר בגינם הורשע הנאשם.

השלב השני (להלן גם: שלב התקיפה במכולת), התרחש בסמוך לאחר נגיחת הכְּאִשִּׁים בכביש. לאחר הנגיחה האמורה, המתלונן עזב את המקום וצעד לעבר מכולת סמוכה, שם ביקש מים ונייר כדי לשטוף את הדימום מראשו. זמן

קצר לאחר מכן, בעת שהמתלון עמד ברחבת הכניסה למכולת, הנאשם הגיח במפתיע מאחורי המתלון כאשר בידו אבן משתלבת (להלן: האבן) והטיח אותה בחוזקה בראשו של המתלון. המתלון נפל ארצה ואיבד את הכרתו למספר שניות. בעוד המתלון שוכב שרוע על הקרקע חסר אונים, הנאשם הטיח שוב את האבן בראשו של המתלון, וכן בעט שתי בעיטות בסמוך לראשו של המתלון שנוטר שרוע על הקרקע ללא יכולת להגיב. בהכרעת הדין נקבע כי בין רגע הנגיחה בכביש לבין רגע הטחת האבן בראשו של המתלון, חלף פרק זמן של לפחות שתיים עד שלוש דקות (אם לא מעבר לכך). במהלך פרק הזמן האמור, המתלון לא היה בקשר עין עם הנאשם וכלל לא ידע שהנאשם הגיע לרחבת המכולת. נקבע כי המתלון לא איים על הנאשם במהלך פרק הזמן הנ"ל. בהמשך הכרעת הדין ומטעמים שפורטו בה, נדחתה טענת הנאשם להגנה עצמית, ממשית או מדומה. עוד נדחתה טענת הנאשם לקרבה לסייג של הגנה עצמית. כתוצאה מהטחות האבן בראשו של המתלון ברחבת המכולת, המתלון איבד הכרה למספר שניות וכן נגרמו לו חתכים באזור עין ימין, וכן שברים בעצמות הפנים ובארוכות העין הימנית. בגין כך, המתלון נזקק לניתוחים לצורך תיקון השברים ושחזור ארוכות העין, וכן לתפרים בראשו ובפניו. בגין כך, הנאשם הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה.

לפי ממצאי הכרעת הדין ביחס לאישום השני, ביום 9.10.2020, כחודשיים לאחר האירועים נושא האישום הראשון, המתלון נסע ברכבו בירושלים כאשר בשלב מסוים נוצר פקק תנועה. המתלון הבחין בנאשם ובאדם נוסף שזהותו אינה ידועה למאשימה (להלן: האחר) שישב ברכבו של הנאשם. הנאשם שאל את המתלון האם הוא זוכר אותו והמתלון השיב בחיוב. בסמוך לכך, הנאשם והאחר יצאו מרכבו של הנאשם. הנאשם פנה אל המתלון ואמר לו: "פעם הבאה אני אראה אותך בשכונה, אני אזיין אותך...". בתגובה לכך, המתלון נסע מהמקום. בגין כך, הנאשם הורשע בעבירת איומים.

תסקיר שירות המבחן

3. לאחר מתן הכרעת הדין הוגש תסקיר שירות מבחן לעונש, וזאת לפי בקשת הסנגור ובהעדר התנגדות המאשימה לכך.

4. מהתסקיר עולה כי הנאשם הוא כבן 48, גרוש ואב לשישה ילדים: ארבעה ילדים (הצעיר שבהם בן 14) מקשר נישואין קודם; ושני ילדים בגילאים צעירים (בני 4.5 ו-2.5) מקשר זוגי נוכחי. התסקיר כולל פרטים על חייו האישיים של הנאשם ושל בני משפחתו. מחמת צנעת הפרט אמנע מלפרטם. אסתפק בכך שאציין כי נסיבות חייו של הנאשם היו מורכבות כבר מילדות, וזאת בהיבטים רבים (משפחתיים, כלכליים ורגשיים). על רקע זה, הנאשם אימץ סגנון חיים שולי, עברייני והתמכרותי: לנאשם 12 הרשעות קודמות בעבירות של אלימות, סמים ורכוש. מהתסקיר עולה כי הנאשם החל לצרוך מגיל צעיר אלכוהול וסמים באופן שתרם להתדרדרות במצבו הרגשי. הנאשם לא שולב מעולם בטיפול בקשיים אלה. כמו כן, לפי דברי הנאשם בשירות המבחן, הוא אובחן בעבר כסובל מבעיה נפשית, אולם לטענתו הפסיק טיפול תרופתי שקיבל לצורך כך. יוער כבר כעת כי הן לפני שירות המבחן והן לפני בית המשפט, לא הוצג תיעוד כלשהו הנוגע למצבו הנפשי של הנאשם.

הנאשם הודה לפני שירות המבחן במעורבות באירועים המתוארים באישום הראשון, אולם נטה למזער מהאלימות והסביר שפעל מתוך תחושת איום. הנאשם הכחיש את עבירת האיומים באישום השני וטען כי לא התרחשה מעולם. שירות המבחן התרשם כי הנאשם נטה לעמדה קורבנית, והתמקד בפציעתו הפיזית בגין שלב העימות בכביש,

ובמחירים בהם נאלץ לשאת בגין תיק זה. הוא התקשה לגלות אמפתיה למתלונן וכן התקשה לבחון את הדפוסים שברקע ביצוע המעשים. לגישת שירות המבחן, העבירות בוצעו על רקע קשייו של הנאשם לעמוד בגבולות חיצוניים, על רקע העדרם של גבולות פנימיים, וכן על רקע דפוסים אישיותיים תוקפניים.

מבחינת גורמי סיכון, שירות המבחן ציין כי לאורך השנים הנאשם הפנים דפוסי אלימות קשים, וסיגל לעצמו התנהלות אימפולסיבית ובלתי מווסתת, תוך קושי לעמוד על השלכות מעשיו, על סביבתו ועל עתידו. הנאשם מתקשה לעמוד בגבולות חיצוניים ופנימיים. כמו כן, קיימת תלות של הנאשם לאורך השנים בחומרים משני תודעה כדרך להתמודדות בלתי אדפטיבית עם קשייו ומאפייני אישיותו. שירות המבחן הוסיף וציין כי ישנה אי בהירות ביחס לאבחנה הפסיכיאטרית של הנאשם והמענה התרופתי לו הוא זקוק.

מבחינת גורמי סיכון, צוין כי הנאשם הביע מוטיבציה מילולית ראשונית לשנות את אורח חייו ולהשתלב בטיפול כדי לשנות את דפוסיו האלימים וההתמכרותיים. שירות המבחן התרשם כי בשלב זה מדובר במוטיבציה חיצונית בלבד.

במישור ההמלצה, שירות המבחן סבר כי הנאשם זקוק לטיפול גמילה בתחום השימוש בסמים וכן לטיפול בתחום האלימות כדי להביא ליצירת שינוי בדפוסי התנהגותו. עם זאת, לדעת שירות המבחן, הנאשם אינו מתאים כיום להשתלבות במסגרת טיפולית כוללת, שכן יתקשה להחזיק מעמד במסגרת סגורה עם דרישות משמעותיות. לפיכך, שירות המבחן המליץ על מאסר בפועל בצירוף מאסר על תנאי. שירות המבחן הוסיף והמליץ כי במסגרת מאסרו של הנאשם, תיבדק אפשרות למתן טיפול מתאים בהיבט הנפשי.

ראיות לעונש

5. המאשימה הגישה לעיוני את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם הכולל 12 הרשעות קודמות, בעיקר בעבירות של אלימות וסמים. ההרשעה המוקדמת בזמן היא משנת 1993, וההרשעה האחרונה בזמן היא משנת 2022.

6. מטעם ההגנה הוגש לעיוני מכתב מנובמבר 2021 שכתב בנו הבגיר של הנאשם, במסגרתו הבן מביע את אהבתו וגעגועיו לנאשם אביו, ואת הצורך בתמיכת הנאשם בשים לב לקשיים עמם מתמודד הבן עקב תאונת דרכים קשה בה הוא נפגע ברגליו (יוער כי לא הוצג לפניי תיעוד רפואי כלשהו ביחס למצבו של הבן, אולם אני מניחה שטענת ההגנה אודות תאונת דרכים קשה בה נפצע הבן, נכונה).

בנוסף, נשמעו לפניי דברי בת זוגו הנוכחית של הנאשם. בת הזוג סיפרה על הקשיים שהיא וילדיה הקטנים חווים כאשר הנאשם מצוי מאחורי סורג ובריח. היא הוסיפה וצינה כי אמו של הנאשם במצב בריאותי לא טוב, וגם היא חווה קושי בגין ריחוק הנאשם ממנה (גם בהקשר זה לא הוצג לפניי תיעוד כלשהו בדבר מצבה של האם, אולם אני מניחה שהטענות בעניין זה נכונות).

טיעוני הצדדים לעונש

7. המאשימה עמדה על חומרת המעשים בהם הורשע הנאשם, וטענה כי מתחם העונש ההולם בגינם נע מ-5 עד 8 שנות מאסר בפועל. לשיטת המאשימה, יש למקם את עונשו של הנאשם בחלק העליון של המתחם הנטען. בהתאם לכך, נטען כי יש להטיל על הנאשם 7 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי לטובת המתלונן.

8. מנגד, הסנגור עמד על הנסיבות לקולא בעניין מרשו, וטען למתחם עונש הולם שנע ממאסר קצר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל. לטענת הסנגור, יש להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם, שעצור בתיק זה מאז יום 6.12.2020 (קרי- כשנה וחמישה חודשים). הסנגור הוסיף ועתר לכך שמשך המאסר המותנה יהיה מידתי, וכך גם שיעור הפיצוי שייפסק לטובת נפגע העבירה.

אציין כי ב"כ שני הצדדים הפנו לאסמכתאות מהפסיקה בתמיכה לטיעוניהם העונשיים (הסנגור השלים פסיקה נוספת לעונש לאחר תום הדיון).

9. הנאשם בדבריו לפני טען כי המפגש האלים עם המתלונן התרחש בלא שהנאשם תכנן זאת או רצה בכך. הנאשם הוסיף וציין כי שהותו מאחורי סורג ובריאח קשה עבורו, עבור בת זוגו וילדיו הקטנים, עבור בנו הבגיר שעבר תאונת דרכים קשה, וכן עבור אמו החולה של הנאשם.

מתחם העונש ההולם

10. הנאשם הורשע בשתי עבירות: חבלה בכוונה מחמירה ואיומים. שני הצדדים היו מאוחדים בדעה לפיה יש לראות בשתי העבירות האמורות בגדר אירוע אחד לצורך קביעתו של מתחם עונש הולם לפי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין. אף אני סבורה כך.

11. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם הענישה ההולמת בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו ובמידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

12. **הערכים המוגנים** שנפגעו כתוצאה מהעבירות בהן הורשע הנאשם הם שמירה על חיי אדם, על בטחונו של אדם ועל שלמות גופו ונפשו. עוצמת הפגיעה בערכים אלה במקרה דנן הייתה משמעותית, בשים לב לכך שתקיפת הנאשם את המתלונן ברחבת המכולת נעשתה מאחור, באופן יזום ובמפתיע, תוך שימוש בנשק קר (אבן). התקיפה הופנתה כלפי איבר רגיש וחיוני (ראש), והיא המשיכה גם כאשר המתלונן היה שרוע על הארץ חסר אונים.

13. בכל הנוגע ל**נסיבות ביצוע העבירות**, הללו פורטו בפס' 2 לדבריי לעיל. לטובת הנאשם יש לציין כי להטחת האבן בראשו של המתלונן ברחבת המכולת, קדם שלב העימות בכביש שהתרחש דקות ספורות קודם לכן. נראה כי שלב העימות בכביש לא היה מתדרדר לכדי אלימות פיזית, אם המתלונן לא היה בוחר לצאת מרכבו ולחזור ברגל לכיוון הנאשם כדי להתעמת איתו. המתלונן העיד במשפט כי התנהלותו האמורה לא הייתה חכמה, ובלשונו של המתלונן: "פה

המעשה הכי מטומטם שלי, יצאתי ובאתי אליו... זה טעות שהשאירה את הילד שלי כמעט יתום, אני לא אסלח לעצמי על הדבר הזה בחיים". כפי שצוין לעיל, בהכרעת הדין נקבע כי הנאשם תרם להחרפת העימות בכך שצעק וקילל בעת שהמתלון התקדם לכיוונו. לצד זאת, נקבע כי הנאשם חווה את צעידתו המהירה של המתלון לעברו כשהמתלון צועק ומקלל בעצמו, כסיטואציה מלחיצה. סיטואציה זו הסתיימה בנגיחת הַאָשִׁים בכביש, כאשר חלקו של המתלון בנגיחה היה דומיננטי. כתוצאה מהנגיחה האמורה הן הנאשם והן המתלון נפצעו בראשם, תוך שהנאשם נפל ארצה. התרחשות זו מהווה את הרקע שהוביל לביצוע העבירה של חבלה בכוונה מחמירה ברחבת המכולת מספר דקות לאחר מכן. בהתרחשות המוקדמת האמורה יש כדי להשפיע על קביעת המתחם.

לחובת הנאשם יש לזקוף במישור ביצוע העבירות את הנסיבות הבאות: (א) בין שלב העימות בכביש ובין שלב התקיפה במכולת, חלפו לכל הפחות שתיים עד שלוש דקות, אם לא למעלה מכך. במהלך פרק הזמן האמור, לא היה קשר עין של המתלון עם הנאשם. דבר לא מנע מהנאשם להתרחק מהמקום. אף-על-פי-כן, הנאשם בחר ללכת בעקבות המתלון, שפנה לחנות מכולת סמוכה כדי לשטוף את פניו. הנאשם הצטייד באבן משתלבת שמצא בקרבת מקום, הפתיע את המתלון מאחור, ותקף אותו באמצעות הטחת האבן בראשו בחוזקה. מדובר בפרץ אלימות יזום ומסוכן שחומרתו משמעותית - הן נוכח התקיפה המפתיעה מאחור; הן נוכח ההצטיידות והשימוש בנשק קר (אבן); והן נוכח העובדה שגם לאחר שהמתלון כבר נפל ארצה, הנאשם הוסיף והטיח את האבן בחוזקה בראשו של המתלון פעם נוספת, וכן בעט פעמיים בסמוך לראשו של המתלון, וזאת כשהמתלון שרוע על הארץ חסר אונים. מדובר במעשי אלימות ברוטאליים שהסתיימו רק בעקבות התערבותו של אדם אחר שהיה במקום והרחיק את הנאשם מהמתלון ששכב ללא תנועה על הארץ. (ב) מטעמים שפורטו בהכרעת הדין, נפסק כי מעשיו האלימים של הנאשם לא עלו כדי הגנה עצמית, וגם לא כדי קרבה לסייג של הגנה עצמית. נקבע כי תנאיו של הסייג האמור לא התקיימו במקרה דנן, אף לא באופן חלקי (שם, פס' 33-30). (ג) אשר לסיבת ביצוע התקיפה במכולת - בהכרעת הדין נפסק כי הנאשם פעל כך מחמת תחושות של כעס ונקם על אשר אירע עם המתלון דקות ספורות קודם לכן בשלב העימות בכביש (שם, פס' 33). ודוק, אף בהינתן העובדה שהנאשם חש שהוא נתון בסיטואציה מלחיצה בשלב העימות בכביש, ואף בהינתן העובדה שהנאשם נפצע כתוצאה מנגיחת הַאָשִׁים, לא היה בכך כדי להצדיק את נטילת החוק לידיים ואת תקיפת המתלון באופן חסר עכבות מספר דקות לאחר מכן ברחבת המכולת, במיוחד בהתחשב בכך שהמתלון ניתק מגע מהנאשם לאחר נגיחת הַאָשִׁים בכביש, התרחק ממנו ולא היה בקשר עין עמו. (ד) במישור הנזק שנגרם מביצוע העבירה - הנזק האקטואלי שנגרם למתלון, תואר בפס' 2 לדבריי לעיל: המתלון איבד הכרה למספר שניות וכן נגרמו לו חתכים באזור עין ימין, וכן שברים בעצמות הפנים ובאזרובת העין הימנית, בגינם הוא נזקק לניתוחים ולתפרים. הנזק הפוטנציאלי היה עלול להיות חמור הרבה יותר. כפי שנקבע בהכרעת הדין: "מדובר בפרץ אלימות קשה שרק בנס לא הסתיים בנכות צמיתה, או אף בתוצאה קטלנית" (שם, סוף פס' 30). (ה) יש להוסיף ולהתחשב בכך שהנאשם ראה לאיים על המתלון באופן מילולי כחודשיים לאחר מעשיו האלימים במכולת, וזאת בעת מפגש אקראי בין השניים בכביש.

14. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - מבין שתי העבירות בהן הורשע הנאשם, עיקר החומרה בנסיבות המקרה דנן טמונה בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, שהעונש המרבי הקבוע בחוק בגינה הוא מאסר עשרים שנים.

באופן כללי, ההלכה הפסוקה שבה וקבעה פעם אחר פעם כי יש להוקיע תרבות אלימה שבה מחלוקות מתדרדרות לנטילת החוק לידיים, ולנקיטה בכוח הזרוע כאמצעי ליישוב סכסוכים. נפסק כי יש חשיבות בענישה משמעותית שיהיה בה כדי להדגיש את חשיבות ההגנה על שלמות גופו של אדם ואת הצורך בהתרעה מפני מעשים

אלימים, בוודאי כאשר נעשה שימוש בנשק קר (כדוגמת אבן).

קשת הענישה בעבירות אלימות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת. לצד זאת, ראוי לציין כי הצורך בענישה משמעותית מתחדד כאשר מדובר בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין. זאת בשם לב לחומרה הנעוצה בעבירה האמורה הן במישור התוצאה (גרימת חבלה חמורה) והן במישור היסוד הנפשי (כוונה).

ב"כ שני הצדדים הפנו בטענותיהם העונשיים לאסמכתאות מן הפסיקה. חלק מפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה עסקו במעשים אלימים שבוצעו תוך אכזריות מיוחדת או בחבורה, באופן המוסיף מימד של חומרה ביחס לנסיבות המקרה הנוכחי. כמו כן, במרבית המקרים אליהם הפנתה המאשימה, לא קדם למעשי האלימות רקע מן הסוג שאירע במקרה שלפניי. אשר לפסקי הדין אליהם הפנה הסנגור - חלקם עסקו במקרים בהם ההרשעה הייתה בעבירות לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק העונשין, שהעונש המרבי הקבוע בצדן פחות ביחס לעבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק בה הורשע הנאשם שלפניי. כמו כן, באחד המקרים אליהם הפנה הסנגור היה מדובר בעונש מקל שהושת משיקולי שיקום, בעוד התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם שלפניי אינו תומך בכך.

שני פסקי דין שניתן להפנות אליהם במישור הענישה הנוהגת, בכפוף לשינויים מחויבים, הם כדלקמן:

(-) ע"פ 7602/13 עמאש נ' מדינת ישראל (24.11.2014). באותו מקרה, המערער הורשע בשני אישומים. במסגרת האישום השני, המערער הודה כי התנהל ויכוח בינו לבין המתלונן באותה פרשה, תוך שהשניים דחפו אחד את השני. מספר שעות לאחר מכן, המערער הבחין במתלונן חולף ליד ביתו, והשליך לעברו אבנים קטנות שלא פגעו בו. המתלונן התעלם מכך והמשיך בדרכו, אך כשחזר - המערער השליך לעברו לבנה מהקומה השנייה שפגעה בראשו של המתלונן וגרמה לשבר דחיסה בראשו שחייב ניתוח. בגין מעשים אלה, המערער הורשע בעבירות לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק העונשין. בית המשפט המחוזי בחיפה קבע בגין מעשים אלה מתחם עונש הולם שנע **מ-3 עד 5 שנות מאסר בפועל**, והעמיד את עונשו של המערער ברף הנמוך של המתחם. בית המשפט העליון לא ראה להתערב בכך. אמנם, במקרה שלפניי אין מדובר בהשלכת לבנה מן הגובה. עם זאת, קיימת חומרה בכך שהנאשם שלפניי הטיח פעמים בחוזקה אבן משתלבת בראשו של המתלונן, לרבות כאשר המתלונן היה כבר שרוע על הארץ חסר אונים. אוסיף כי במקרה שלפניי, הרקע להטחת האבן בראשו של המתלונן אמנם לא היה נעוץ בוויכוח שהתמחה בדחיפות בלבד כפי שאירע בע"פ 7602/13 עמאש הנ"ל, אלא הרקע היה נעוץ בוויכוח בכביש שהתדרדר לנגיחת כְּאִשִּׁים אשר הובילה לפציעת הנאשם בראשו ולנפילתו ארצה. לצד זאת, ראוי להדגיש כי הנאשם שלפניי הורשע בעבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, שהיא עבירה חמורה יותר ביחס לעבירה לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק בה הורשע המערער בע"פ 7602/13 עמאש הנ"ל. כמו כן, כחודשיים לאחר המעשים האלימים, הנאשם שלפניי שב ואיים על המתלונן באופן מילולי במסגרת מפגש אקראי ביניהם בכביש, דבר שמוסיף חומרה למעשים.

(-) ע"פ 1959/19 מדינת ישראל נ' ראזם (3.10.2019). באותו מקרה, המערער הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין. זאת, בגין כך שבעת שהמערער היה קרוב לגיל 21 הוא זרק על המתלונן באותה פרשה אבן גדולה ממרחק קצר ומגובה של כארבעה מטרים. האבן פגעה בראשו של המתלונן שנפל

ארצה. למרבה המזל המתלונן חבש קסדה שהוסתרה מתחת לכובע על ראשו, ולכן החבלה התמצתה בכך שנגרם לו חתך רוחבי במרכז הגולגולת שנתפר ונסגר בסיכות, ללא אשפוז או ניתוח. בגין מעשים אלה, בית המשפט המחוזי בירושלים קבע מתחם עונש הולם שנע **מ-4 עד 7 שנות מאסר בפועל**, והשית על המערער 54 חודשי מאסר בפועל וענישה נלוות. בבית המשפט העליון המדינה חזרה בה מערעורה על קולת העונש. יוער כי בע"פ 1959/19 ראזם הנ"ל, לא קדם לביצוע העבירה סכסוך או ויכוח כלשהו בין המערער למתלונן, והדבר מהווה נסיבה מחמירה ביחס למקרה שלפני. לצד זאת, הנזק שנגרם למתלונן במקרה שלפני משמעותי יותר ביחס לע"פ 1959/19 ראזם הנ"ל, שכן המתלונן במקרה דנן נזקק לאשפוז ולניתוחים. כמו כן, כפי שכבר צוין לעיל, כחודשיים לאחר המעשים האלימים, הנאשם שלפני שב ואיים על המתלונן באופן מילולי במסגרת מפגש אקראי ביניהם בכביש.

15. בהתחשב בערכים שנפגעו ובעוצמת הפגיעה בהם; בהתחשב במכלול נסיבות העבירה לקולא ולחומרא כפי שפורטו בפס' 13 לעיל; בהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת; ובהתחשב בעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה - אני סבורה כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן, **נע מ-3 עד 6 שנות מאסר בפועל**. אדגיש כי אלמלא הרקע שקדם לביצוע העבירה בשלב העימות בכביש כמתואר לעיל, היה מקום לקבוע מתחם עונש הולם מחמיר יותר.

16. בנסיבות המקרה דנן לא מצאתי הצדקה לחרוג מן המתחם שנקבע לקולא משיקולי שיקום, ואף לא ראיתי לחרוג ממנו לחומרא משיקולי הגנה על שלום הציבור.

העונש המתאים

17. לצורך גזירת העונש המתאים בגדרי המתחם שנקבע, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40א לחוק העונשין:

18. **לקולא**, התחשבתי בנתונים הבאים: ראשית, נתתי דעתי למכלול נסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, לרבות הרקע המשפחתי המורכב בו גדל. שנית, התחשבתי בכך שהנאשם שוהה במעצר בתיק זה החל מיום 6.12.2020, וכידוע תנאי מעצר קשים מתנאי מאסר. שלישית, לקחתי בחשבון כי הנאשם אינו צעיר (כיום בן 48), כך שיש להניח שעונש מאסר בפועל אינו קל לריצוי עבורו. רביעית, התחשבתי בכך שעונש המאסר בפועל אינו קל לא רק עבור הנאשם, אלא גם עבור בני משפחתו הקרובים: בת זוגו הנוכחית וילדיהם המשותפים שהם בגילאים צעירים; בנו הבגיר של הנאשם מנישואין קודמים שעבר תאונת דרכים קשה וזקוק לו; וכן אמו של הנאשם שמצבה הרפואי אינו בטוב (ראו: פס' 6 לדבריי לעיל).

19. **לחומרא**, נתתי דעתי לנתונים הבאים: ראשית, בעברו של הנאשם 12 הרשעות קודמות, בעיקר בעבירות של אלימות וסמים (ראו: פס' 5 לדבריי לעיל). יוער כי בגין חלק מההרשעות הקודמות, נגזרו על הנאשם בשעתו עונשי מאסר מותנים בלבד. בגין יתר ההרשעות הקודמות נגזרו על הנאשם עונשי מאסר בפועל לתקופות של מספר חודשים בכל פעם. לאחרונה, בשנת 2022, נגזר על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 3 חודשים ויום, וזאת בגין עבירות אלימות נגד שוטרים שבוצעו בשנת 2016. שנית, התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם מצביע על קשיים רבים בעניינו של הנאשם, לרבות: ניהול אורח חיים עברייני ואלים; דפוסי התנהגות אימפולסיביים ולא מווסתים; וכן התמכרות לחומרים משני

תודעה. שירות המבחן סבר כי הנאשם אינו מתאים לשילוב במסגרת טיפולית כוללת (ראו: הפירוט בפס' 4 לדבריי לעיל). שלישית, הנאשם לא נטל אחריות למעשיו - לא לפני, ולא לפני שירות המבחן אשר התרשם מעמדה קורבנית. רביעית, בכל הנוגע לבחירת הנאשם לנהל את משפטו, אציין כי אמנם שמיעת העדויות הובילה לשינויים בעובדות שנטענו מלכתחילה בכתב האישום הן ביחס לשלב העימות בכביש, והן ביחס לאישום השני בכתב האישום. במובן זה, ניהול המשפט לא היה מיותר. עם זאת, חלק משמעותי משמיעת המשפט הוקדש לטענות הנאשם שלא נמצא בהן ממש (כך, למשל, בנוגע לטענת הנאשם להגנה עצמית שנדחתה במלואה; כך גם, למשל, בנוגע לטענת הנאשם לפיה המתלון היה שיכור בעת האירועים נושא האישום הראשון - טענה שנדחתה לגופה, וממילא לא היה בה כדי לשנות מן המסקנות הנוגעות למעשיו האלימים של הנאשם ברחבת המכולת). אציין כי לא יכול להיות חולק בדבר זכותו של הנאשם לנהל את משפטו. עם זאת, ברי כי הנאשם אינו זכאי להקלה לה זוכה מי שנטל אחריות מלאה על מעשיו (ראו: סעיף 40א(6) לחוק העונשין). חמישית, יש לשקול את הצורך בהרתעת היחיד, כמו גם בהרתעת הרבים, מפני הישנות מעשים מן הסוג הנדון.

20. הסנגור העלה שתי טענות נוספות בטיעוניו לעונש: ראשית, הסנגור טען כי יש להתחשב במצבו הנפשי של הנאשם. טענה זו הועלתה באופן ערטיילאי בלבד. לשאלת בית המשפט מה הבסיס שהובא במישור המצב הנפשי, הסנגור השיב כי הוא מפנה לתסקיר (פרוטוקול דיון מיום 13.3.2022, עמ' 138, ש' 31). עיון בתסקיר מעלה כי הנאשם סיפר לשירות המבחן אודות אבחון וטיפול נפשי שקיבל בעבר, אולם קצינת המבחן הדגישה כי אין ברשותה מסמכים בעניין, וכי הרקע הנפשי "לא הובהר דיו" (עמ' 3 לתסקיר). קצינת המבחן הוסיפה וציינה בתסקיר כי לא הובהר המענה התרופתי לו הנאשם זקוק (שם, עמ' 4). אזכיר כי במהלך ניהול ההוכחות ושמיעת הסיכומים בעל פה, הטענה לרקע נפשי לא הועלתה, וממילא לא הוכחה בדרך כלשהי (ראו: פס' 45 להכרעת הדין). בנסיבות אלה, היכולת להתחשב במסגרת גזירת הדין במצבו הנפשי של הנאשם כאשר לא הובאו לגביו פרטים של ממש ולא הוצג תיעוד כלשהו בעניין, היא מוגבלת. שנית, הסנגור העלה במסגרת טיעוניו לעונש, טענה של אכיפה בררנית והגנה מן הצדק. זאת בגין כך שהמתלון לא הועמד לדין בגין חלקו בנגיחת הכאשים בכביש, אשר הובילה לפציעת הנאשם בראשו ולנפילתו ארצה טרם שלב התקיפה במכולת. הטענה לאכיפה בררנית ולהגנה מן הצדק נדחתה בפס' 39 להכרעת הדין, ואני מפנה לדבריי שם. מאותם טעמים שפורטו בהכרעת הדין, אין מקום לקבל את טענת ההגנה מן הצדק גם במישור העונשי.

21. למען שלמות התמונה, אתיחס לסוגית חלופי הזמן מאז ביצוע העבירות, אף שיוער כי טענה זו לא הועלתה מטעם ההגנה במסגרת הטיעונים לעונש. בהקשר זה אציין כי כתב האישום הוגש בדצמבר 2020, חודשים ספורים בלבד לאחר ביצוע העבירות. במהלך החודשים הראשונים של המשפט, ההגנה עתרה לדחיות בתיק. זאת, בין היתר, נוכח הצורך לקבל חומרים מהמאשימה, וכן נוכח ניסיון של הצדדים להגיע להסכמות. משהדבר לא צלח, התיק נקבע לשמיעת הוכחות. העדויות והסיכומים בעל פה נשמעו לפניי ביום 25.10.2021 וביום 10.11.2021. הכרעת הדין נמסרה במעמד הצדדים ביום 9.12.2021. לאחר מכן, חלף זמן נוסף בהמתנה לתסקיר של שירות מבחן, שהוזמן לפי בקשתו של הנאשם. הטיעונים לעונש נשמעו ביום 13.3.2022. במכלול נסיבות אלה, אין לומר כי חלופי הזמן נופל לפתחה של המאשימה, או צריך להוביל כשלעצמו להקלה בעונש.

22. באיזון בין השיקולים, ראיתי לגזור את עונשו של הנאשם מעל לרף האמצעי של המתחם שנקבע, ולהשית עליו **5 שנות מאסר בפועל**, וכן מאסרים מותנים שצופים פני עתיד. אדגיש כי אלמלא הנסיבות לקולא, היה מקום לגזור עונש חמור יותר על הנאשם בגדרי המתחם, וזאת מטעמי הרתעה והגנה על שלום הציבור.

23. אשר לפסיקת פיצוי כספי לטובת המתלונן - באופן כללי, לפיצוי נפגע עבירה במסגרת ההליך הפלילי מספר מטרות אפשריות, המשלבות תכליות אזרחיות ביחד עם תכליות מהתחום הפלילי. כב' השופט מלצר עמד על כך בזו הלשון:

"לפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה קיימות מספר תכליות שונות, המשקפות את היותו פיצוי בעל רכיב אזרחי דומיננטי המתקיים ב'סביבה' פלילית-עונשית (ראו: רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002) (להלן: עניין אסף)). בין התכליות האמורות ניתן לציין את הבאות: מתן סעד לנפגע העבירה בטווח זמנים קצר, מבלי שייאלץ להמתין לסיום הליכים אזרחיים בעניינו; מניעת מפגש מחודש עם העברין שפגע בו במסגרת של הליך אזרחי נוסף; הכרה חברתית בסבלו של הנפגע; העלאת מעמדו של קורבן העבירה בהליך הפלילי, כחלק מהמגמה לשלבו בהליך הפלילי ולהכיר בזכויותיו במסגרת הליך זה; ואף יסוד של היטהרות לעברין עצמו, שחיובו בפיצוי לטובת הנפגע עשוי לתרום לשיקומו..."

(ע"פ 8745/08 פלוני נ' מדינת ישראל (30.11.2011), פס' 30).

במהלך ניהול המשפט לפניי, הוכח כי למתלונן נגרם מכאוב משמעותי וכי הוא נזקק לניתוחים ולתפרים כתוצאה ממעשי האלימות של הנאשם ברחבת המכולת (עמ' 22 לפרוטוקול ההוכחות מיום 25.10.2021; ת/8). לפיכך, אני סבורה כי מוצדק לחייב את הנאשם בפיצוי כספי לטובת המתלונן במסגרת ההליך הפלילי. העובדה כי למתלונן היה חלק דומיננטי בנגיחת הכאשמים בכביש אשר הובילה לפציעת הנאשם בראשו ולנפילתו ארצה בשלב המקדים של העימות בכביש, מקומה לקבל משקל במסגרת קביעת שיעור הפיצוי בהליך הפלילי, ואולם אין בה כדי להצדיק הימנעות מפסיקת פיצוי לטובת המתלונן.

אשר לשיעור הפיצוי - בהתאם לסעיף 77(א) לחוק העונשין, הפיצוי משולם בגין נזק או סבל שנגרם לנפגע העבירה, וזאת עד התקרה הקבועה באותו סעיף (ראו: ע"פ 4666/12 גורבץ נ' מדינת ישראל (8.11.2012), פס' 14). בהתאם להלכה הפסוקה, קביעת שיעור הפיצוי מסורה להערכת בית המשפט והיא מהווה "פרי איזון בין מכלול של שיקולים וביניהם מכלול נסיבות העניין, היקף הנזק שנגרם ותוצאותיו" (ראו והשוו: דברי כב' השופטת ארבל בע"פ 10632/07 מזרחי נ' מדינת ישראל (10.6.2008), פס' 11). בחינת הפסיקה מעלה כי בגין עבירה של חבלה בכוונה מחמירה שהובילה לאשפוז ולניתוח של נפגע העבירה, נהגים בתי המשפט לפסוק במסגרת ההליך הפלילי סכומי פיצוי מגוונים בגובה של אלפי ₪ עד עשרות אלפי ₪ - כל מקרה לפי נסיבותיו.

בהמשך לדברים האמורים, אזכיר כי חיוב בפיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין, הוא חיוב בעל מאפיינים אזרחיים במסגרת הליך פלילי. כשם שבהליך אזרחי במסגרת תביעה נזיקתית אין חשיבות לשאלת יכולתו הכלכלית של הנתבע במסגרת עצם החיוב או שיעורו, כך גם בהליך הפלילי אין ליתן משקל משמעותי לנתון זה במסגרת קביעת שיעור הפיצוי. ובלשונו של כב' השופט רובינשטיין: "אין הסכום קשור מטבעו ביכולתו הכלכלית של החייב" (ראו: ע"פ 5761/05 מג'דלאו נ' מדינת ישראל (24.7.2006), פס' ט(2); עוד ראו: ע"פ 420/09 פלוני נ' מדינת ישראל (23.11.2009), פס' 96).

בהתחשב במכלול השיקולים עליהם עמדתי לעיל, אני רואה להעמיד את שיעור הפיצוי לטובת המתלון בהליך הפלילי על סך של 10,000 ₪. נוכח הטענה למצב כלכלי לא פשוט של הנאשם ובני משפחתו, אראה לאפשר את תשלום הפיצוי בתשלומים. יוער כי בהתאם לדין, הדרך נותרת פתוחה למתלון לתבוע את יתרת נזקיו בהליך אזרחי מתאים, ככל שהוא סבור כי קיימת עילה לכך.

סוף דבר

24. נוכח מכלול הטעמים שפורטו, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 5 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו בתיק זה. **עונש זה ירוצה במצטבר לכל עונש מאסר אחר אותו מרצה הנאשם.**

ב. מאסר על תנאי של 3 חודשים למשך 3 שנים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה אלימות מסוג עוון, לרבות איומים.

ג. מאסר על תנאי של 9 חודשים למשך 3 שנים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ד. פיצוי בסך 10,000 ₪ לטובת המתלון. הפיצוי ישולם ב-20 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 5.10.2022 ובכל 5 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת הפיצוי לפירעון מדי.

תשומת לב רשויות שב"ס להמלצת שירות המבחן כי במסגרת תקופת מאסרו של הנאשם, תיבדק אפשרות למתן טיפול מתאים במישור הנפשי.

המזכירות תמציא את גזר הדין לשירות המבחן למבוגרים וכן לרשויות שב"ס.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ד ניסן תשפ"ב, 25 אפריל 2022, בנוכחות הצדדים.